

Nr 420.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 19 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående handel med skattefri sprit m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 51.)

Till Konungen.

Genom proposition, nr 323, av den 16 april 1918, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

förordning angående handel med skattefri sprit,

förordning om ändrad lydelse av 1, 2, 12, 13, 14, 15, 21 och 24 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin,

förordning om ändrad lydelse av 3, 10 och 11 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker samt

förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 146 häft. (Nr 420.)

Till behandling i sammanhang med nämnda proposition har riksdagen förehaft två i anledning därav väckta motioner.

Den reglering av handeln med skattefri sprit, som avses med Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, är i främsta rummet att betrakta såsom ett led i de senaste årens lagstiftningsåtgärder till bekämpande av alkoholmissbruket. Handeln med den till förtäring avsedda spriten har redan blivit ordnad genom förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker samt de med denna förordning sammanhängande författningar. Förevarande proposition avser att reglera tillhandahållandet av den sprit, som användes för tekniska, industriella och därmed likartade ändamål. Behovet av en betryggande lagstiftning på förevarande område kan icke gärna betvivlas; faran för missbruk av den tekniska spriten växer ju i samma mån, som åtkomsten av förtäringsspriten försvåras. Emellertid är frågan om sättet för den skattefria spritens utförande i marknaden mera invecklad än motsvarande spörsmål angående förtäringsspriten. Under det att beträffande sistnämnda vara nykterhetsintresset bör vara det för statens åtgärder väsentligen avgörande, får nämligen, då fråga är om den tekniska spriten, ej förbises nödvändigheten av att äga tillgång på dylik sprit för olika ändamål. I detta sammanhang bör särskilt erinras om den synnerliga vikten av att genom en ökning av den inhemska tillverkningen av teknisk sprit, framställd ur avfallslut vid cellulosatillverkning, kunna göra vårt land i största möjliga mån oberoende av tillgången på utländska brännoljor samt på samma gång tillvarataga och nyttiggöra en avfallsprodukt, vars avförande i outnyttjat skick varit förenat med betydande olägenheter.

Då i Eders Kungl. Maj:ts proposition föreslås införande av ett statsmonopol å handel med skattefri sprit, har detta förslag också motiverats med å ena sidan behövligheten av en fullt betryggande kontroll och å andra sidan önskvärdheten av att bereda konsumenterna tryggad tillgång på dylik sprit till skäliga pris och i samband därmed sulfitsprittillverkarnes i viss mån säkerställd avsättning för sin tillverkningsprodukt. Riksdagen, som sålunda haft att taga ståndpunkt till frågan, huruvida ett statsmonopol vore önskligt eller behövt jämväl ur annat än kontrollsynpunkt, har emellertid därvid förmenat, att i detta hänseende tillräckliga skäl icke föreligga för det ifrågasatta statsmonopolet. Visserligen kan det antagas, att under vissa förutsättningar ett statsmonopol med fleråriga leveransavtal skulle för tillverkarna kunna innebära en viss garanti under tider, då industrien eljest hade svårighet att bestå i konkurrensen med de utländska brännoljorna; men det har synts riksdagen mindre sannolikt, att dessa förutsättningar skulle kunna åvägbringas

utan åsidosättande av viktiga statsintressen. I varje fall lära tillverkarna själva hålla före, att förslaget, sådant det i propositionen framlagts, icke skulle lända industrien till fördel.

Ur konsumentsynpunkt torde statsmonopol icke heller kunna anses nödigt. Så länge kristidslagstiftningen består, lärer däri finnas tillräcklig möjlighet att hålla priset inom vederbörliga gränser. Det nuvarande priset lärer ju också vara bestämt efter överenskommelse med industrikommissionen. Och med avseende å förhållandena, sådana de kunna gestalta sig efter kristiden, kommer utan tvivel konkurrensen med brännolja att sörja för, att priset icke blir för högt.

Frånsett vad nu anförts, medför emellertid ett statsmonopol alltid olägenheter, som göra, att ett sådant endast i utomordentliga fall bör ifrågakomma; och har det förty synts riksdagen, att införande av statsmonopol ur nu berörda synpunkter icke kan anses motiverat.

Emellertid torde det vara tydligt, att det starkaste skälet för det framlagda förslaget om statsmonopol å handel med skattefri sprit icke är att söka bland nu angivna hänsyn utan i önskan att åvägabringa en effektiv kontroll till förebyggande av alkoholmissbruk. Riksdagen delar departementschefens uppfattning om vikten av en tillfredsställande kontroll; och riksdagen har funnit det vara riktigt, att staten vid sidan av den omedelbara och speciella kontrollen över minuthandeln förskaffar sig möjlighet att indirekt och mera allmänt inverka även på partihandeln i önskad riktning. Då emellertid riksdagen ansett ett statsmonopol icke böra utan tvingande skäl ifrågakomma, har riksdagen haft att taga under övervägande, huruvida icke kontrollfrågan kan på annat sätt erhålla en tillfredsställande lösning. Därvid har riksdagen kommit till den uppfattningen, att man, genom att ställa partihandeln under noggrann tillsyn och med bibehållande av övriga i propositionen föreslagna kontrollbestämmelser, skulle kunna med avseende å tillhandahållandet av den skattefria spriten och begagnandet av densamma erhålla en lika betryggande kontroll som den, vilken Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle innebära. Denna kontroll har riksdagen — med utgångspunkt från rusdrycksförsäljningsförordningens föreskrifter angående handeln med förtäringssprit — ansett kunna på lämpligaste sättet åvägabringas sålunda, att rätt till partihandel med skattefri sprit tillerkännes ett eller flera, dock endast ett mindre antal, bolag under vissa år för varje gång. Riksdagen skall nedan närmare redogöra för de bestämmelser rörande dessa bolags verksamhet, som riksdagen ansett böra meddelas.

Mot de i propositionen framlagda författningsförslagen i övrigt har riksdagen icke haft något att erinra. En omläggning av kontrollen

på ovan angivet sätt fordrar emellertid vissa andra redaktionella ändringar. Riksdagen har därför låtit utarbета nya förslag till *dels* förordning angående handel med skattefri sprit, *dels* förordning om ändrad lydelse av 1, 2, 12, 13, 21 och 24 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin, *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 3, 10 och 11 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

Vad förstnämnda författningsförslag angår, så hava under 1—3 §§ sammanförts vissa allmänna bestämmelser. Dessa paragrafer, som motsvara 1 § och 2 § 2 och 3 mom. i Eders Kungl. Maj:ts förslag, innehålla allenast den nyhet, att, såsom en följd av uppgivandet av tanken på statsmonopol och dettas ersättande av kontroll å partihandeln, i 2 § införts en definition å vad som är att anse såsom partihandel eller detaljhandel.

4—9 §§ innehålla bestämmelser angående partihandeln med och denatureringen av den skattefria spriten.

4 §, i vilken återfinnas föreskrifterna rörande villkoren för förvärvande av rätt till partihandel, torde ej erfordra någon särskild motivering. Då för tekniskt bruk i främsta rummet bör begagnas den så kallade sulfitspriten, har i 5 § inryckts en bestämmelse, varigenom partihandlars rätt att för försäljning enligt ifrågavarande förordning inköpa på annat sätt tillverkat brännvin, göres beroende av Kungl. Maj:ts prövning. Givetvis är emellertid härmed endast avsett att begränsa användningen för nu ifrågavarande ändamål av sprit, som framställes ur råvaror, vilka hava annan användning, såsom potatis och spannmål. Skulle nya metoder att utvinna sprit ur onyttiga eller värdelösa råvaror utfinnes, är det att förvänta, att sådan sprit icke på något sätt utestänges från marknaden. Ur kontrollsynpunkt torde det vara lämpligt, att partihandel och detaljhandel hållas strängt åtskilda. Emellertid bör möjlighet beredas större avnämare att utan mellanhänder erhålla erforderlig sprit direkt från partihandlare. Vid försäljning till dylik avnämare böra dock komma till användning samma kontrollföreskrifter som i fråga om detaljhandel. Bestämmelser i dessa avseenden hava intagits såsom en 6 §.

I 7 och 8 §§ hava upptagits samma bestämmelser, som återfinnas i Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om denaturering och rätt att i vissa fall försälja sprit, utan att densamma blivit denaturerad. Enligt dessa bestämmelser skall kontrollstyrelsen äga föreskriva denatureringsmetod med iakttagande av att denna skall på samma gång tillfredsställa de fordringar på denatureringseffekt, som i förordningen uppställas, samt medföra minsta möjliga nedsättning i spiritens användbarhet. Då i övrigt intet

bestämts i författningen i fråga om vare sig denatureringsmetod eller denatureringsmedel, är det uppenbarligen en mycket oinskränkt befogenhet, som härmed tillägges ämbetsverket. Betänkligheterna häremot torde emellertid väsentligen reduceras, om man besinnar, att här är fråga om ett enda varuslag, angående vars denaturering man för övrigt under en längre tids tillämpning av nuvarande mera detaljerade denatureringsföreskrifter vunnit erfarenhet, varå eventuella ändrade föreskrifter i ämnet kunna grundas. Vad särskilt beträffar den viktiga artikeln motorsprit, måste man, i betraktande av denna artikels stora national-ekonomiska betydelse ej blott under nuvarande kristidsförhållanden utan även för framtiden, tillförse sig, att, därest ändringar i hittillsvarande denatureringsföreskrifter finnas påkallade, all nödig varsamhet därvid iakttages, samt att därvid likaväl som eljest beaktas nödvändigheten av att, innan nya denatureringsföreskrifter utfärdas, bereda näringslivets vederbörande målsmän möjlighet att framföra sina synpunkter.

Jämlikt bestämmelserna i 7 och 8 §§ skulle det vidare tillkomma kontrollstyrelsen att medgiva tillstånd till inköp hos partihandlare av odenaturerad, svagdenaturerad eller enkeldenaturerad sprit. En bestämmelse av liknande innebörd återfinnes i kungl. kungörelsen den 15 februari 1918 angående försäljning av sprit för tekniska och andra särskilda ändamål. Kommerskollegium, vilken myndighet enligt därförut gällande bestämmelser ägde under vissa förutsättningar utfärda intyg för inköp av sprit för bland annat tekniskt och industriellt bruk, framställde i utlåtande beträffande nämnda kungörelse erinran emot den uteslutande befogenhet, som skulle tilläggas kontrollstyrelsen i fråga om den kemiskt tekniska industriens tillgång till sprit. I själva verket avsåges härmed — uttalade kollegium — att göra en uppblomstrande och för vårt land betydelsefull näring beroende av en industriellt icke sakkunnig myndighet i fråga om åtkomsten av en oundgänglig råvara. Kollegium hade funnit det lyckligast, om beslutanderätten rörande inköp av sprit anförtröddes åt kollegium. Då det emellertid kunde anses mindre lämpligt, att kontrollbefogenheterna förlades till olika centralmyndigheter, förordade kollegium likväl icke denna utväg utan föreslog, att representanter för industrien direkt skulle samarbeta med kontrollstyrelsen vid behandlingen av de ifrågavarande ärendena.

Vad sålunda anförts har synts riksdagen förtjäna beaktande. Uttalet bör emellertid gälla såväl i fråga om den denaturerade som beträffande den odenaturerade spriten; men som nämnda kungörelse endast är av provisorisk art — dess giltighetstid utgår med innevarande år — har det synts riksdagen lämpligast att för närvarande icke med-

delas någon bestämmelse i ämnet, utan torde kontrollstyrelsens ställning till industriens behov av sprit böra behandlas i ett sammanhang. Riksdagen, som erfarit, att Eders Kungl. Maj:t med avseende å den provisoriska anordningen för innevarande år föranstaltat om sådant samarbete mellan kontrollstyrelsen och industrien, som ovan berörts, har ansett, att åtgärder i enahanda syfte även därefter äro påkallade.

Då denatureringen ej längre skall ombesörjas av det ifrågasatta monopolorganet, torde det vara nödvändigt att meddela särskilt stadgande angående huru kostnad för denaturering skall gäldas. Bestämmelser härom hava införts såsom ett tredje mom. under 7 §. Vad som är att anse såsom kostnad för denaturering kan bliva föremål för olika uppfattning. I två avseenden är dock begränsningen uppenbar. Under alla omständigheter äro att dit hänföra utgifterna för denatureringsmedlens anskaffande och själva denatureringens verkställande. Likaså är givet, att icke andra utgifter än de, vilka äga samband med denatureringsfrågan, böra täckas på nu angivet sätt.

I 9 § hava införts vissa kontrollföreskrifter, vilka icke torde erfordra någon närmare redogörelse.

10—15 §§ hava avseende å detaljhandeln och upptaga samma stadganden som 5—10 §§ i Eders Kungl. Maj:ts förslag.

16—19 §§ innefatta vissa allmänna ordningsföreskrifter, som återfinnas i 11, 13, 14 och 15 §§ i det vid propositionen fogade författningsförslaget; dock har riksdagen ansett lämpligast, att fråga om meddelande av inskränkningar eller villkor i avseende å försäljning eller av förbud mot försäljnings fortsättande beträffande partihandlare prövas direkt av Kungl. Maj:t.

20—34 §§ innehålla ansvarsbestämmelser m. m. Motsvarande stadganden återfinnas i Eders Kungl. Maj:ts förslag. Dock har riksdagen såsom 21 § upptagit en ny ansvarsbestämmelse beträffande viss överträdelse vid partihandels utövande, varjämte riksdagen — med hänsyn till att en ovillkorlig tillämpning å partihandlare av de i Eders Kungl. Maj:ts förslag för andra förhållanden meddelade bestämmelserna, att gods i vissa fall skulle dömas förbrutet, understundom kunde komma att drabba vederbörande allt för tungt — ansett undantag i sådant avseende böra göras i fall, då synnerligen mildrande omständigheter förelåge. Som emellertid det syntes riksdagen riktigast, att möjlighet till motsvarande lindring hölles öppen jämväl för de fall, då, enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag, gods skulle dömas förbrutet, har åt nämnda undantagsbestämmelse givits en allmän avfattning.

Jämväl i förslaget till förordning om ändrad lydelse av vissa §§ i

förordningen angående tillverkning av brännvin har till följd av riksdagens ståndpunkt i monopolfrågan måst vidtagas ett par mindre ändringar i sak. Sålunda har det, för att göra staten oberoende av privata partihandlare, syntts lämpligast att bibehålla nuvarande bestämmelser angående rätt till restitution av tillverkningskatt för brännvin, som vid krutbruk eller ammunitionsfabrik, tillhöriga staten, användes för tillverkning av krut eller knallkviksilver, avsedda för krigsbruk eller övningar i försvarsändamål. Vidare synes frågan om de i propositionen föreslagna ändringarna i 14 och 15 §§ böra förfalla; dessa ändringsförslag hade nämligen sin grund huvudsakligen i förslaget om införande av ett statsmonopol å den skattefria spriten.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen härmed för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva, att riksdagen, som icke kunnat oförändrad bifalla förevarande proposition, nr 323, i anledning av samma proposition för sin del antagit *dels* det förslag till förordning angående handel med skattefri sprit, som finnes såsom bilaga A fogat vid denna skrivelse, *dels* det förslag till förordning om ändrad lydelse av 1, 2, 12, 13, 21 och 24 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin, som finnes såsom bilaga B fogat vid denna skrivelse, *dels* det förslag till förordning om ändrad lydelse av 3, 10 och 11 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, som finnes såsom bilaga C fogat vid denna skrivelse, *dels ock* det förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, som finnes intaget i förevarande proposition, nr 323.

Tillika får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville vidtaga erforderliga åtgärder för fortsatt samarbete mellan kontrollstyrelsen och representanter för industrien vid behandlingen inom styrelsen av frågor rörande industriens tillgång till sprit för tekniska och andra särskilda ändamål.

Stockholm den 19 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga A.**Förslag**

till

förordning angående handel med skattefri sprit.

Häri genom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Med skattefri sprit förstås i denna förordning dels sådan inom riket tillverkad sprit, varför frihet från tillverkningskatt åtnjutes eller beträffande vilken dylik skatt jämlikt gällande författningar må restitueras, dels ock från utrikes ort införd denaturerad sprit.

2 §.

Handel med skattefri sprit delas i *partihandel* och *detaljhandel*.

Med *partihandel* förstås sådan handel, som bedrivs till återförsäljare i och för deras rörelse eller till sådan avnämare, varom förmåles i 6 §, ävensom försäljning för export. Med *detaljhandel* förstås all annan handel.

3 §.

1 mom. Tillverkare av sprit, varför frihet från tillverkningskatt åtnjutes, äger försälja av honom framställd sprit dels till bolag, som, enligt vad i 4 § sägs, erhållit rätt att driva partihandel med skattefri sprit, dels ock för export.

På annat sätt än nu är nämnt må tillverkare icke avhända sig dylik sprit.

Därest tillverkare önskar i egen rörelse använda av honom framställd sprit, må kontrollstyrelsen lämna tillstånd därtill under villkor, som trygga mot missbruk av spriten.

2 mom. Denaturerad sprit må till riket införas, utom för statens räkning, allenast av bolag, varom i 4 § förmäles.

Utän hinder av vad nu är sagt må likväl sådan sprit införas

a) av den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor; samt

b) av resande, som från utrikes ort för eget bruk medför denaturerad sprit intill viss mindre, av Konungen fastställd myckenhet.

Om partihandel med och denaturering av skattefri sprit.

4 §.

1 mom. Partihandel med skattefri sprit må med undantag, varom förmäles i 3 §, utövas allenast av aktiebolag, som, enligt vad här nedan sägs, därtill erhållit tillstånd.

Sådant bolag benämnes i denna förordning partihandlare.

2 mom. Tillstånd, som i 1 mom. avses, meddelas av Konungen för en tid av högst fem år. Ansökan om erhållande av tillstånd skall före september månads utgång året innan försäljningen är avsedd att taga sin början skriftligen göras hos Konungen. Dylik ansökan skall vara åtföljd av den för bolaget antagna bolagsordning samt skriftlig redogörelse för huru bolaget ämnar bedriva sin verksamhet.

Vid meddelande av tillstånd må Konungen föreskriva erforderliga villkor och inskränkningar med avseende å rörelsens bedrivande.

3 mom. Uti styrelsen för aktiebolag, vilket erhållit rätt till partihandel med skattefri sprit, äger Konungen utse en ledamot, som tillika skall vara styrelsens ordförande, ävensom suppleant för honom.

5 §.

Partihandlare må till obegränsad myckenhet inköpa brännvin, som framställes ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning.

För försäljning enligt denna förordning må annat brännvin av partihandlare inköpas allenast i den utsträckning, Konungen för varje år bestämmer. Ansökan om tillstånd till inköp av sådant brännvin skall göras före september månads utgång året innan det, som tillståndet avser.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 146 häft. (Nr 420.) 2

6 §.

Partihandlare må, förutom till annan partihandlare eller till detaljhandlare, inom riket försälja skattefri sprit allenast till avnämare, vilken av kontrollstyrelsen erhållit tillstånd att av partihandlare inköpa sådan sprit.

Vid försäljning till sådan avnämare skola de rörande detaljhandel med skattefri sprit här nedan meddelade bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

7 §.

1 mom. Partihandlare må icke, utom i de fall, varom förmäles i 8 §, utlämna sprit, som icke blivit denaturerad enligt bestämmelserna i mom. 2 här nedan.

2 mom. Denaturering av sprit skall verkställas på sätt kontrollstyrelsen föreskriver; och bör därvid tillses

a) att spriten, såvitt möjligt, göres obrukbar till förtäring och icke ånyo kan göras användbar därtill genom vanlig destillering eller annan enkel behandling, som ej kräver särskild sakkunskap; samt

b) att spriten ej kan medföra fara för ohälsa, då den med behörig varsamhet användes för annat ändamål än förtäring.

Sprit, som genom denatureringen bibringats sådana egenskaper, att kontrollstyrelsen prövar användning av spriten till förtäring vara utsluten, benämnes *dubbeldenaturerad*. Annan i detta mom. avsedd denaturerad sprit benämnes *enkeldenaturerad*.

Kontrollstyrelsen åligger att, allt efter det särskilda ändamål, för vilket spriten är avsedd, föreskriva sådan denatureringsmetod, som, på samma gång den tillfredsställer de under a) och b) angivna fordringar, medför minsta möjliga nedsättning i spritens användbarhet.

3 mom. Kostnaderna för denatureringsförfarandet skola gäldas av dem, för vilkas räkning denaturering sker.

Närmare bestämmelser rörande kostnadernas beräkning och sättet för deras gäldande meddelas av Konungen.

8 §.

Därest genom särskild kontroll eller genom andra åtgärder trygghet mot missbruk kan vinnas, må partihandlare till de avnämare och under de villkor, som bestämmas av kontrollstyrelsen, försälja sprit, som

icke blivit denaturerad eller vid vars denaturering de i 7 § 2 mom. a) och b) angivna fordringar icke blivit uppfyllda (*svagdenaturerad sprit*).

9 §.

Partihandlare ävensom avnämare, som avses i 8 §, vare skyldiga att hålla av dem förda handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för kontrollstyrelsen eller av kontrollstyrelsen särskilt förordnat ombud, avnämare, som avses i 8 §, dock endast i den mån bokföringen avser skattefri sprit. Det åligger partihandlare att vid rörelsens utövande ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som kontrollstyrelsen för tillsyn å rörelsen meddelar.

Om detaljhandel med skattefri sprit.

10 §.

Detaljhandlare med skattefri sprit skola till erforderligt antal antagas av kontrollstyrelsen.

Till detaljhandlare må ej antagas annan än den, som är berättigad att idka handel samt gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet och jämväl i övrigt kan anses skickad att bedriva försäljningen så, att missbruk av spriten förekommes.

Om antagande av detaljhandlare ävensom om upphörande av försäljningsrätt för sådan skall underrättelse ofördröjligen lämnas såväl Konungens befallningshavande som ock vederbörande polismyndighet och nykterhetsnämnd.

11 §.

Denaturerad sprit må vid detaljhandel ej utlämnas till

- a) person under 15 år,
- b) person, som är synbart berörd av starka drycker, eller
- c) person, vars befattning med spriten på grund av meddelande från polismyndighet eller nykterhetsnämnd eller eljest skäligen kan antagas komma att leda till missbruk.

12 §.

Kärl, vari denaturerad sprit vid detaljhandel utlämnas, skall vara försett med etikett, innehållande uppgift å detaljhandlarens namn och varans art, varning mot användande av spriten till förtäring samt erinran om det straff, som är stadgat för olovligt förfarande med densamma.

Därest spriten är av beskaffenhet att medföra fara för ohälsa i händelse av förtäring, skall detta finnas på ett i ögonen fallande sätt särskilt angivet.

Närmare föreskrifter om etikettens innehåll ävensom, där så finnes påkallat, bestämmelser om dess utseende och anbringande meddelas av kontrollstyrelsen.

13 §.

Enkeldenaturerad sprit må av detaljhandlare ej utlämnas annorledes än mot skriftlig rekvisition, som skall innehålla uppgift å den myckenhet och det slag av sprit, som önskas, samt förbindelse för köparen att tillse, att spriten ej användes till förtäring. Sådan rekvisition skall vara dagtecknad och försedd med köparens egenhändiga underskrift.

I fråga om motorsprit, varmed förstås sådan denaturerad sprit, som är avsedd att användas för drivande av motorer, skall tillika i rekvisitionen på sätt, som medgiver identifiering, angivas den eller de motorer, för vilka spriten är avsedd.

14 §.

Enkeldenaturerad motorsprit må vid detaljhandel ej utlämnas till mindre myckenhet än tio liter; dock att till innehavare av motorfordon eller motorfartyg, som under färd behöver förnya sitt förråd av motorsprit, sådan sprit må utlämnas jämväl i mindre myckenhet än nu är sagt.

Av annan enkeldenaturerad sprit må ej utlämnas mindre än en tredjedels liter för varje gång.

15 §.

Vid försäljning av enkeldenaturerad sprit åligger det detaljhandlare att enligt formulär, som fastställs av kontrollstyrelsen, föra försäljningsbok, utvisande när och till vem försäljning ägt rum samt den försälda varans art och myckenhet. Vid försäljningsboken skola såsom bilagor fogas köparnas rekvisitioner.

Försäljningsbok jämte därtill hörande rekvisitioner skall av återförsäljaren förvaras under minst två år, efter det den sista i boken antecknade försäljningen ägde rum. Sådan bok jämte rekvisitioner skall hållas tillgänglig för kontrollstyrelsen eller den, som av kontrollstyrelsen förordnats att verkställa granskning av försäljningsböcker, ävensom för vederbörande polismyndighet och nykterhetsnämnd.

Ordningsföreskrifter.

16 §.

Befinnes försäljning av skattefri sprit utövas på sätt, som strider mot denna förordning eller mot bestämmelse, som eljest gäller för försäljningen, eller att sådan försäljning giver anledning till missbruk av spriten, äger i fråga om partihandlare Kungl. Maj:t och i övriga fall kontrollstyrelsen att föreskriva inskränkningar eller villkor i avseende å försäljningen eller förbjuda dess fortsättande. Av kontrollstyrelsen i nu berörda avseenden meddelade beslut lända till efterrättelse utan hinder av anförda besvär.

17 §.

Den, som äger eller innehar skattefri sprit, är skyldig förvara densamma på sådant sätt, att missbruk av spriten, såvitt möjligt, förebygges. Har kontrollstyrelsen i avseende å visst slag av sådan sprit föreskrivit särskild åtgärd till förekommande av missbruk, är ägaren eller innehavaren pliktig att ställa sig sådan föreskrift till efterrättelse samt underkasta sig den tillsyn, som kontrollstyrelsen med hänsyn därtill kan finna anledning anordna.

18 §.

Ej må någon tillhandagå annan med anskaffande av skattefri sprit, där han har skälig anledning antaga, att missbruk av spriten kommer att äga rum.

19 §.

Polismyndighet eller nykterhetsnämnd, som finner, att någon använder skattefri sprit till förtäring, åligger att därom lämna meddelande till den eller dem, hos vilka personen i fråga kan antagas förse sig med sådan sprit, ävensom till kontrollstyrelsen.

Ansvarsbestämmelser m. m.

20 §.

1 mom. Därest tillverkare av sprit, varför frihet från tillverkningskatt åtnjutes, obehörigen avhänder sig sådan sprit, straffes med böter från och med ett hundra till och med två tusen kronor eller fängelse

i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete i högst ett år.

2 mom. Därest tillverkare utan behörigt tillstånd använder dylik av honom framställd sprit, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader.

Lag samma vare, därest tillverkare vid tillgodonjutande av tillstånd, som omförmäles i 3 § 1 mom., icke ställer sig till efterrättelse med tillståndet förbundet villkor.

21 §.

Överträder någon det i 7 § 1 mom. meddelade förbud, straffes som i 20 § 1 mom. sägs.

22 §.

Vidtager någon obehörigen med denaturerad sprit åtgärd, varigenom denatureringsmedlet avskiljes eller denatureringen försvagas, vare straffet, i händelse åtgärden företagits i avsikt att försälja spriten, böter från och med femtio till och med ett tusen kronor, och i andra fall böter, högst femhundra kronor.

Avyttrar någon sprit, varmed honom veterligen vitagits åtgärd, som nyss omförmäls, vare straffet böter från och med femtio till och med ett tusen kronor.

Bedrives olovligt förfarande, som omförmäles i denna paragraf, i större omfattning eller yrkesmässigt eller äro omständigheterna eljest synnerligen försvårande, må straffet höjas till fängelse i högst ett år.

23 §.

Försäljer någon i andra fall, än här ovan sagts, skattefri sprit till förtäring eller eljest under omständigheter, som bort giva säljaren skäligen anledning antaga, att spriten är avsedd att användas såsom dryck, straffes som i 74 § 1 och 2 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker är stadgat.

24 §.

Därest någon, som, enligt vad i 8 § sägs, fått sprit åt sig utlämnad, icke ställer sig till efterrättelse de med spritens utlämnande förenade villkor, straffes som i 20 § 2 mom. stadgas.

25 §.

1 mom. I fall, som i 21, 22 och 23 §§ förmåles, så ock då någon, varom i 20 och 24 §§ sägs, på otillåtet sätt begagnat eller avhänt sig sprit, skola, där ej synnerligen mildrande omständigheter föreligga, de förråd av skattefri sprit, som anträffats hos den brottslige eller eljest uppenbarligen äro avsedda för olovlig användning, jämte kärl och annat emballage, vari spriten förvaras, vara underkastade beslag och dömas förbrutna.

2 mom. Fälles någon till ansvar för förbrytelse, som i 1 mom. avses, skall han tillika dömas skyldig att för den sprit, varmed han förfarit olovligt, utgiva tillverkningsskatt enligt gällande bestämmelser om beskattning av brännvin.

26 §.

Den, som i andra fall än ovan sagts försäljer eller håller till salu skattefri sprit utan att vara därtill berättigad, straffes med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

27 §.

Den, som röjer yrkeshemlighet eller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppar driftnordning eller affärsförhållande rörande företag, i avseende varå han haft att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna förordning, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom om yrkeshemligheten, driftanordningen eller affärsförhållandet till egen eller annans fördel, då må till fängelse dömas. Framgår av omständigheterna, att han om yrkeshemligheten, driftanordningen eller affärsförhållandet erhållit kännedom å tid, då han ej hade att taga befattning med tillsyn å efterlevnaden av denna förordning, eller att yppandet av driftanordningen eller affärsförhållandet ej kunnat medföra skada för det företag, varå tillsynen utövats, och var ej heller sådan skada åsyftad, då må icke dömas till ansvar enligt denna förordning.

28 §.

Begår någon eljest forseelse mot bestämmelserna i denna förordning eller på grund av densamma meddelade föreskrifter, straffes med böter, högst femhundra kronor.

29 §.

Den, som under den tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot denna förordning, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång, stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till det ansvar, som är stadgat för sådan förbrytelse; dock må sammanlagt frihetsstraff icke överstiga två år.

30 §.

Husbonde ansvarar för förbrytelse, som mot denna förordning begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja.

31 §.

Till ansvar enligt denna förordning må icke dömas, om förbrytelsen enligt allmänna strafflagen eller annan författning bör beläggas med strängare straff.

32 §.

1 mom. Böter, som ådömas enligt bestämmelserna i denna förordning, skola i händelse av bristande tillgång förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Då tillverkningsskatt blivit jämte böter ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del därav, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

2 mom. Av böter, som enligt denna förordning ådömas, ävensom av värdet av vad som jämlikt densamma är att anse såsom förbrutet, tillfalle en tredjedel, dock högst femhundra kronor, åklagaren och återstoden kronan. Finnes särskild angivare, tager han hälften av åklagarens andel.

33 §.

Allmän åklagare skall med noggrannhet tillse efterlevnaden av denna förordning och äger i de fall, då vara är att anse såsom förbrutet, verkställa beslag därå.

Åtal på grund av bestämmelse i denna förordning anhängiggöres vid allmän domstol.

34 §.

Till riket inkommen vara, som enligt denna förordning icke får införas, må, därest den icke enligt tullstadgan är att anse såsom oöfverliggen införd, av varuägaren återutföras. Sker ej återutförelse, skall med varan förfaras på sätt Konungen förordnar.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919, då vad lag och författningar innehålla däremot stridande upphör att gälla.

De förberedande åtgärder, som erfordras för att skattefri sprit skall från och med den 1 januari 1919 kunna tillhandahållas på sätt med bestämmelserna i denna förordning åsyftas, må redan dessförinnan av kontrollstyrelsen vidtagas utan hinder av ännu gällande bestämmelser.

Denaturerad sprit, som före den 1 januari 1919 från utlandet inkommit till riket, må från och med sagda dag av tullverket utlämnas allenast i den mån, sådant varit tillåtet enligt bestämmelserna i 3 § 2 mom.

Bilaga B.**Förslag**

till

förordning om ändrad lydelse av 1, 2, 12, 13, 21 och 24 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 1, 2, 12, 13, 21 och 24 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

1. Brännvin må — — — — konkursboet.
2. Överståthållare, underståthållare, landshövding, landssekreterare, landskamrerare, landsfogde, lands- och stadsfiskal, polistjänsteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik ämbets- eller tjänsteman, kyrkobetjänt, folkskollärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman, eller i allmänhet ämbets- och tjänsteman, som till följd av sin befattning kan komma att delta i beslut om brännvinstillverkning eller kontroll därå, må icke befatta sig med dylik tillverkning.

Detsamma gälle ock om bolag, däri någon i detta mom. nämnd person är delägare, ävensom om den, vilken blivit dömd till ansvar för brott, som omförmäles i 30 eller 32 § av denna förordning eller i 20 § 1 mom. av förordningen angående handel med skattefri sprit.

3. Å ecklesiastika — — — — förbjuden.
4. I bränneri — — — — juli månad 1917.

2 §.

1. Brännvinstillverkning — — — — timme.
2. I sammanhang med pressjästberedning ävensom vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom förmäles i förordningen angående handel med skattefri sprit, utföres ur

riket eller användes i tillverkarens rörelse, må jämväl under den del av året, då brännvinstillverkning på grund av 1 mom. i allmänhet icke är tillåten, brännvinstillverkning äga rum under de särskilda villkor, Kungl. Maj:t prövar erforderliga.

3. Brännvinstillverkning — — — — medgivnas.

4. Kungl. Maj:t — — — — brännvinstillverkning.

12 §.

1. För — — — — alkohol.

2. Inbetalning — — — — liter.

3. Vid utförelse må, efter vad särskilt finnes stadgat, åtnjutas restitution med 65 öre för varje liter brännvin av normalstyrka.

4. Restitution av tillverkningsskatt må i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver, åtnjutas

a) för brännvin, som vid krutbruk eller ammunitionsfabrik, tillhöriga staten, användes för tillverkning av krut eller knallkvicksilver, avsedda för krigsbruk eller för övningar i försvarsändamål; och

b) för brännvin, som partihandlare, varom förmåles i förordningen angående handel med skattefri sprit, försäljer jämlikt bestämmelserna i nämnda förordning.

5. Skattefrihet må åtnjutas för brännvin, som tillverkas vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom i 4 b) sägs, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse.

13 §.

1. Har — — — — tillverkning.

2. Har — — — — liter.

3. De — — — — avgifterna.

4. För — — — — framställning.

5. Vad i denna paragraf är stadgat om tilläggsavgift vid brännvinstillverkning gälle icke i fråga om bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom förmåles i förordningen angående handel med skattefri sprit, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse.

21 §.

1. Därest — — — — distriktet.

2. Vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom förmåles i förordningen angående handel med skatte-

fri sprit, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse, åligger det tillverkaren att gottgöra statsverket vad enligt de i 20 § 2 mom. angivna grunder utgått i arvode eller ersättning till kontrollör vid bränneriet.

24 §.

1. Det — — — — kontrollapparaten.
2. Om — — — — beräknas.
3. Vad i denna och nästföregående paragraf stadgas angående kontrollapparat gäller icke i avseende å bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom förmäles i förordningen angående handel med skattefri sprit, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse; ägande kontrollstyrelsen meddela erforderliga föreskrifter för brännvinets uppmätning vid dylikt bränneri ävensom beträffande kontrollen i övrigt i de avseenden, som befinnas erforderliga.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

*Bilaga C.***Förslag**

till

förordning om ändrad lydelse av 3, 10 och 11 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

Härigenom förordnas, att 3 och 11 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skola erhålla den ändrade lydelse, här nedan sägs, ävensom att till 10 § i samma förordning skall fogas ett nytt, sjätte, moment av nedan angivna lydelse.

3 §.

1. Spritdrycker och vin — — — är särskilt stadgat.
2. Angående handel med skattefri sprit ävensom försäljning av sprit till partihandlare, varom förmäles i förordningen angående handel med skattefri sprit, är särskilt stadgat.
3. Angående försäljning av rusdrycker i andra fall, än i 1 och 2 mom. stadgas, för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål samt av vin för kyrkligt behov meddelas särskilda bestämmelser av Konungen.

10 §.

6. Angående införsel till riket av denaturerad sprit gäller vad därom särskilt är stadgat.

11 §.

Utöver de i denna förordning meddelade föreskrifter gäller för försäljning av punsch, arrak och rom vad därom särskilt stadgas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.
